

REESTI METS

Nr. 9. September 1921. a.

Sisui

1. **Metsaasjandus.**
Metsa majapidamise nõuded.
Wõoramaa puude asetamisest meie metsadesse.
2. **Metsatööstus.**
Seisukord väljamaa puuturul.
Haavapuu kauba tulewiku lootused.
3. **Jahiasjandus.**
Meie metsa jahiloomad ja linnud. (Järg.)
Hall külaline. (Järg.)
4. **Mitmesugused teated ja kroonika.**
Tartu metsaasjanduse kursused.
Mitu seltsi kaski meil leidub.
Hääled kohtade pealt.
Teenistust tööta metsatöölisele.
5. **Poolametlikud teated.**
Wabariigi Walitsuse määrused.
Metsade Peawalitsuse ringkirjad.
Metsade Peaw. Ülema päewakäsud.
6. **Kirjakast.**

Metsatööstuse ja Kaubanduse Ühisus

„Arbor“

Talinnas

Falkspargi tänav 1

Talinnas

wõtab oma peale :

kõiksugu metsatööstust, eksporteerimist, materjalide ülestöötlamist. Oma saewabrikud (endine Sinowjewi wabrik Narwas ja teised) kõige paremate masinatega.

O. E. HERODES ja P. M. PRICK

Ehitusmaterjalide ja küttesinete ladu TALLINNAS,
:: Wiljandi tän. 9, kõnetraat 863. ::

Ostab igal ajal:

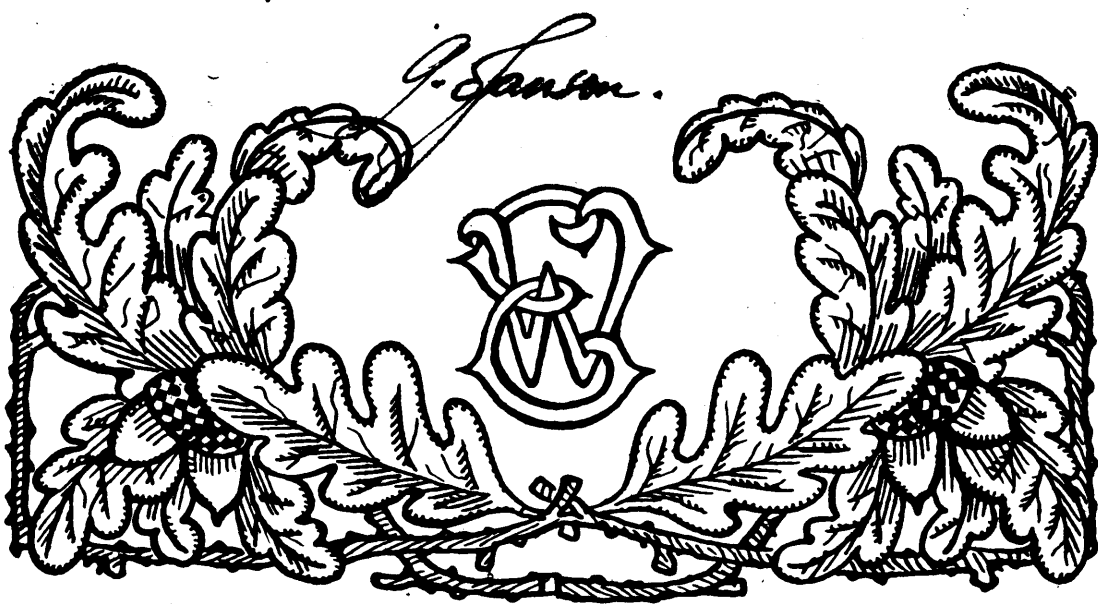
Metsa ja igasugust metsa- ja ehitusmaterjaali.

Müüb ladust:

Palka, talasid, okas- ja lehtpuu laudu, telliskiwa, tulekindlaid kiwa (Schamott), lupja, tsementi, tsement kaewu- ja weetorusid,
:: :: põletispuid ja igasugust ehitusmaterjaali. :: ::

Oma saeweski.

Saagimiseks wõetakse vastu igasuguseid palkisid.

EESTI METS.

ILMUB ÜKS KORD KUUS.

EESTI
RAHVUS-
RAAMATUKOGLU

Toimetuse ja tallitus

Toomkiriku pl. nr. 3 Metsade Peavalitsuses. Toimetuse ja tallituse kõnetund 2—3.

Tallimise hind:

1 aasta peale 300 marka. Üksik nummer 25 marka.

Kuulutuse hind

Kaantel: 1 lehekülj 3000 marka, 1/2 lehekülge 1800 marka.

Sisu lõpul: 1 lehekülj 1500 marka, 1/2 lehekülge 800 marka, 1/4 lehekülge 450 marka.

Nr. 9.

September 1921.

1. aastakäik.

Metsaasjandus.

Metsa majapidamise nõuded.

F. Sangro.

Metsaüleva mitmetelise tegemise majanduslifel alal, — muu seas, mitmesuguste majanduslike ettevõtete teostamine, mis ühenduses on igasuguste tööde läbiviimisega metsades, — nõuab temalt lohusarvalt kõrgsuguste eesalgsete plaanide, kalkulatsioonide, eelarvete jne. koostamisest. See on tarvilik niihästi tavatsusel olevate ettevõtete ehk tööde otstarbelohajuse selgeteks tegemiseks ja nende teostamise peale tarvisminewate rahasummade määramiseks, kui ka kontrolli hõlbustamiseks tööde käigu ja arvupidamise üle.

Seenesest mõista, on tarvilik, et nende ülesannete täitmiseks metsaüleva tarvitada oleksid igasugused normaal-andmed tööjõu ja materiaali kulu üle selle ehk teise töö üksuse peale ehk jälle peaks läepärast olema vastavab praktilised andmed endistest aastatest, mis sellekohase kontrolli arvustuse välja lasknud. Ilma nende alusteta ei ole võimalik teha tööle vähegi vastavaid kalkulatsioone tavatses tavate majanduslike ettevõtete kohta ja niihästi metsaüleva ipe,

kui ka isitub ja asutusel, kellest nende ettevõtete lõpulit otustamine oleneb, sattuvad piinliku ja sagedasti väljapääsemata seisutorda nende tavatsuste hindamise juures.

Wene metsade walitsusel, kelle alla ka meie Eestimaa metsad kuulusid, olid tarvitada paljud käsiraamatud, ja juhtnõõrid metsa majapidamise alal, kusjuures aga ametlikult tunnistatud abinõudeks loeti ainult A. Hubsffi „Справочная книга для лѣсничихъ“ ja „Урочное Положение для производства строительныхъ работъ“ (mõlemad 1869. a. väljaanded) ja osalt prof. Hubsffi „Лѣсная Таксація“. Teised väljjaanded sellel alal olid mitteametilised, sagedasti ärilise sihiga koostatud ja suuremalt jaolt üksiteist ära trükitud (mõnebe ilma tähtsusega täiendustega koostuseadja poolt). Dige paljudel ja suuremalt jaolt kaalumatel põhjustel ei wõidud wiimast sorti väljjaanded ametlikult tunnistada.

Ülealnimetatud ametlikud normid tööde tegemiseks on koostatud enam kui 50 aastat tagasi ja neid Eesti metsamajapidamises tarvitusele wõtta — ei wõistaks praegustele oludele. Eritets, on wahpeal sotsiaalne olutorb muutunud,

mis tuntawalt tödjoü nõubmise ja pakkumise wahetorra peale on mõjunud ja, teiseks, on selle pila aja jooksul tödtegemise wiisid ja abinõud paljugi arenenud. Igahel, kes tegemist on teinud tehnikaliste eelarwete lohkuseadmifega 1869. a. „Урочное положение“ järele, on teada, et need eelarwed suuremalt jaolt liialdatud paistfid olema ja et end. Wene Metfa Departemangul juba wälja tödstatud oli selle liialduse kindel protsent, ja nimelt 25—30%, mis sugune harilikult eelarwetes näidatud tödte tegemise kulubest maha wõdeti. Niisama on lugu normaalse te andmetega A. Kudski raamatus „Справочная книга“ (1869. a.) metsafaktuuri tödte tegemifets. Et need andmed 30 aastat peale nende wäljaandmist muutunud oludele enam ei wastanud, on ülesüldiselt tuntaw. Tarwilise selgusega tehti see kindlaks 1896.—1901. aastani metsafaktuuri tödte tegemisel Wenemaa jellel suhtes paremates metskondades (Romanowi, Bogonno-Wosfino-Ostrowski ja Strawinski metskonnad Tambowi, Moskwa ja Tuula kubermangudes). Mis puutus tarwitufel olematesse metsafaktatsiooni tabelitesse, mis sugused ofalt ka Gestis praegu käsitufel on, siis peab kõige pealt tähendama, et Wene metsaasjanduses tarwitufel olid Baieri masse-tabelid, millede andmed olid sortimentide järele ära jaotatud iga kubermangu ehk metskondade gruppe peale eraldi. Arwatawasti teab iga takjaator, ja seba enam metsaülem, kes metsalantide majanduslist kasutamist toimetanud, kui wahke need tabelid tödte wastawad, isekranis esimeste bonitetide puuesitkude suhtes ja mis sugune suur wahke paratamatalt ilmfiis tuleb nende tabelite järele wäljaarwatud ja tõelikult metsa lantide kasutamifest saadud ehk Draudti ja Ulrichi proowitükide järele wäljaarwatud masfiide ja, järjelikult, ka rahaliste hindamiste wahel. Isekranis silmapaistew oli see wahke masfiide ärajaotamifel puude sortimentide järele, mis arusaadaw on, kui arwesse wõtta hiigla lahtuminekut metsa kaswamise oludes Baieri ja Böhja- ja Kest-Wenemaa.

Mis puutub teistesse metsafaktatsiooni tabelitesse, näitufels — palkide, lattide, postide, tüwide kogu suurufesse nende pikkuse ja ülemise jämeduse läbimõedu järele, küttepuude, hagude, kändude, propsiide jne. kindlasse puumasfesse igasugustes üleslaotud mõdudes, siis ei wõi kõigepealt tähendamata jätta, et nende tabelite pealülesanne on alufets olla müümifets määratud metsamaterjaali hindamifel. Sellepärast on wäga tähtis, et need tabelid wastataks: ühed tüwide tõelikule kujule ja kogule ja teised — tõelikule puumasfe arvule Gestis tarwitufel olemates ülesladumise mõdudes. Kohalitude heade metsafaktatsiooni tabelite puudus sunnib Gestis metsawalitfust: 1) metsalantide hindamifel tähelepanemata jätma, et Wene (Baieri) masse-tabelid meie tõrgetiwilistele puudele, wähemalt parematele, nende hulgast, sugugi ei wasta ja et selle taga-

järjel müügile määratud metsafükide hindamine dieti ei sunni; 2) tunnistama passilikuls Gestis metsadele palkide kogu ja tüwide kujub, mis Gestis omadesi kaugel lahtuminewates maapinna ja kliima oludes üles kaswanud; 3) kantfildabes müügile tulewate metsamaterjaalide hindamifel selle eht teise ülesladumise, mõdubkogu geometriliselt ümberrehtendama kantfildabets, sealjuures ümberrehtendatawa mõdub kindlat puumasfet tähelepanemata jättes ja teadlitult ekfides hinnatara puumasfe wäljaarwamifel, pealegi majandusele kahjulikust küljest.

Kõigest ülaltoodust selgub, et meil Gestis on tungiwalt waja alata koguma ja süstematiseerima tegelikka andmeid igasuguste metsamajandusliste harude kohta (wälja arwatud hoonete ehitamine ja muud suuremad ehitustööd, mis „Урочное Положение's“ ette nähtud) ja need andmed lohkukoguda lihte raamatusse. Niisugune raamat oleks metsaülemate abi eht käsiiraamatuls ja wõiks, arwatawasti, Metsade Beawalitfufe soowi peale ametlikult tunnistatud saada.

Andmete kogumifets on meil praegusel ajal hulk wõimalusi olemas:

a) käsil olemad laialdased riigi kulul metsa ülestõötamifed ja igasuguste metsamaterjaalide walmistamifed wõimaldawat masse-sortimentide tabelite lohkuseadmifist wastawalt Gestis metsatõõstuse praktikale.

b) tödte arwestamine riigi kulul metsaraiumifel wõimaldab kindlaks teha tödjoü kulu ühe tiinu selle eht teise metsa ülestõötamife peale ja igasugust liiti puusortide (palkide, lattide, postide, põletispuude, hagude jne.) üksuse walmistamife peale.

b) metsamaterjaalide wäljameku ülestõötamife kohtabelt raudtee jaamadefse, jögede kaldale, jaewabrikute juurde, niisama metsamaterjalide parwetamine annab korraliku arwestamife juures andmed kstnife tödjoü kulu wäljaarwamifets selle eht teise sortimentide üksuse pealeladimife, mahalaadimife, parwetamife, wao jne. peale;

e) igaseltfi küttematerjaali walmistamine kohtabel kergendab laialist uurimist igasuguste hagude kindla puumasfe selgets tegemifets ffilomeetrilisef eht teisel teel sealsamas ülesladumife kohtabel;

g) esialgne täieline faktatsiooni kirjeldus ja puude nimetus riigi kulul ülestõötamifets määratud lantibel, siis nende andmete wõrblus andmetega arwestatud metsamaterjali hulga kohta, mis peale ülestõötamifist saadud, annawat andmed, mis juhtnõdriks wõib wõtta küsimuste arutufel ja otustamifel kawatfetawate walmistuste otstarbekohasufe üle, ühendufes nende peale minewate kuludega ja ueilt oodetawa ainelifse tuluga, eelarwe järele kasutamifets määratud kaswawa metsa ärajaotamife juures tarwitajate liikide peale jne.;

h) täpipealne tödte arwestamine jaewabri-

tutes annab andmed: kui palju laudu, latte, brusse jne. nendes eht teistes mõtudes tuleb välja teatud jämeduses palkidest; kui suur protsent jääb saagimise juures üle kõlbmata materjaali (pinnab, serwad, saepuru); saevabrikute produktiivsuse üle: kui palju töödjõudu tarvitab laudade, lattide, brusside, finblite, parketi jne. mõõdukuse (standarti, tuhande, saja jne.) valmistamine;

i) täpipealne tööde arvestamine metsaistandustes ja kultuuride pinnal, seemnete ja käbide kogumine ja viimastest seemnete muretsamine — kui palju seemneid käbidest välja tuleb; metsa eest hoolitsemise, — kui palju sellest hoolitsemisest on materjaale saadud; metsalantide väljaandmine ühes tähtsiks jagamisega ja postide panekuga, puude lugemiseks määratud kvartaalides, antud puude märkimine ja nummerdamine jne. — võimaldab välja töötada keskised normaal-andmed niihästi tehtava tarwisminewa tööpõu, kui ka sellest üfuselt saadava sellekohase saagi kohta;

l) metsatorralduse töösalkade poolt igasugustes kohalikes tingimistest ja oludes tehtud töö täpipealne arvestamine annab, nende tööde digele alusele paneku korral, hull materjaali keskiste normide kindlaks tegemiseks igasuguste plaanitööde peale, kuna proovi tähtsiks ja mudelipuude väljaarvamise tagajärjed, olguigi mõtetud tarvitusel oleva metsatorralduse juhatuskirja nõuete piires, võivad osalt olla materjaaliks masse-sortimendi-tabelite koostajad; —

l) igasuguste metsatööde, näituseks: metsateede ajamine, kändude võtmine, sihtide ajamine ja laiendamine, kraavide kaevamine ja uuendamine, kultuur-platide ja tarbemaade ümberpiiramine, tulekahju kaitseribade ajamine ja korras-hoidmine, pealiskaudse ja põhjaliku teede remondi ja paljude teiste arvestamine võivad anda võrdlemise lühiteise aja jooksul rikkaliku materjaali normaal töönormide koostajad ülemalnimetatud tööde tarvis.

Ülaltoodud soovi võimalikult peatse teostamise tarvidus on käega katsutav. Niisama on selge ka see, et selle teostamine on võimalik ainult mitme isiku kindlal ühisel heatahtlifel koostöötamisel, kusjuures nende tegewus koordineeritud peab olema vastavalt läbikaalutud ühisole plaanile, mis kindlustaks uurimiste viiside ja arvestamise ühtluse ja mitme isiku poolt tehtavate vaatluste ja väljaarvamiste kokkuvõtte õigust.

„Gesti Metsa“ lugupeetud lugejate tähelepanu kõige ülal kirjelbatu peale juhtides, julgen lootust avaldada, et nende seast mitte vähe ei leidu inimesi, kes heameelega võiks osa võtta katsetavast, tungivalt tarvilikust ja metsamajandamisele kasulikest tööst, et need isikud kõige lähemal ajal omad arvamised löne all oleva küsimuse kohta „Gesti Metsa“ toimetusse saadavad ja et toimetuse oma hoolets võtab võimaldada, et

kõik, kes oma nõusolekut avaldanud nimetud tööst osa võtta, võiksid ühineda ja oma tööd algada ühise eht nende poolt ühtlasjalifelt väljatöötatud plaanide järele.

See üts metsamajandusline aasta energilist ja tähelepaneliku tööd — ja meil on olemas töönormid ja igat seltsi metsamajanduse abi-andmed, mis mitte pool aastafada tagasi ja kufagil tuhandet verstad Gesti eemal ei ole saadud, vaid käesoleval ajal, meie oma metsades, meie majanduse objektis.

Wõõramaa puude asetamisest meie metsadesse.

N. Raekson.

See küsimus, kas võõramaa puud meie metsadesse istutada eht ei, on nii vana, kui metsakultuuri küsimus meie juures üleüldse on ja selle küsimuse lahendamiseks on palju waewa nähtud ja suurt rahalist kulu kantud.

Wõõramaa puu nimetuse all mõistame seda puud eht pöösast, mis mitte loomulikult, eht inimese kaasabita meie metsades ei kasva. Need jagunewad kahte liiki: esiteks puud, mis meie võrdlemise karebat, kliimat välja ei kannata, eht meie maapinnaga leppida ei taha ja teiselt puud, mis meie oludega enam-vähem rahul oleks. Meid huvitab ainult viimane liik.

Baltimaade tähtsa tendroloogi M. v. Siewersi uurimise põhjal oleks niisuguseid puud ja pöösaid 700 ümber; s. o. mis lühemat aega (Siewersi uurimised sellel alal kestid umbes 30 a.) meie kliimat ja olusi välja kannataks. Kuugelt suurem osa nendest ei tuleks arusaadavalt metsakasvatuse suhtes arvesse võtta, vaid selleks jääks järele ainult kümme-kolmelt seltsi ja nimelt ainult niisugusi, mis meil juba olemas olevate seltsidega, kasutamise suhtes, võistelda võiks.

Oluduse pärast ei hakka meie võõramaa puud mitte metsadesse istutama, selleks on parqib, puistitub ja taimeaiad olemas, vaid pealüsimus tuleb ikka selle peale panna, kas istutatav selts istutataval kohal meie rohkem kasu toob, kui meie sellesamasse kohta mõne omamaa puuseltsi kultiveerime. See on ja jääb küsimuse raskusepunktiks.

Meie juures on katseid tehtud järgmistest seltsidest, mille õnnestamise eht ebaõnnestamise üle allpool kirjutada tahan.

1) Larix sibirica ja Larix europaea on laialt tuntud pehmeokapuud. Nad lähewad üksteisest vähe lahku, ainult annab esimene sirgema tüve, kui viimane. Tema armastab kuivavõitu maad ja kasvab muidu iga põhjaga maapinnal,

peale õhufese liivatorraga laetud paepinna. Larix'it olen ma meie juures näinud hiigla puuna, kuid küll ainult parkides ja kuulsas Bauenhofi allees, Wolmari maakonnas, Ästijärve lõunakaldal Võib julgesti tõendada, et see selts meie kliimaga ja maapinnaga väga rahul on. Ka olen Larix'it laialiselt metsadesse kultiveeritud näinud, küll puhtpuestikudena, kui ka segipuuna meie oma mändade ja kuuskede vahel. Witmast asetuseviisi näib ta iseäranis armastavat ja niisugustes on tema ülekaal kasvamisest meie männist ja kuusest ilmapiistav. Kuid neljastkümnest aastast vanemaid istandusi temast ei ole ma näinud ja nii ei või ma ka tema üle lõpuotsust teha, aga mis Larix'ist kas külitult, istutatult, puht- ehk segipueistikudena näinud olen, see oli headtõotav. Puu tehniline headus ei jää meie männast palju taga ja nii on Larix'i kultiveerimine küll soovitatav.

2) *Abies pectinata*, rahvasuus Saksamaa kuuse nimerufe all tuttav. See puu kasvab istutatult siin ja seal Eesti metsades, rohkem aga filmapiistvatel kohtadel. Tema välimus on meeldiv, kuid ei kasvu lõpsatuse, ega puu enese headuse poolest ei või ta meie oma kuusega võistelda. Ka on tema soema kliima puu ja mõnikord ei jõua ta meie juures kasvuga sügiseks valmis saada, mille tõttu ta meie larebamatel talvedel kannatada saab.

3) *Abies sibirica*, *Picea pungens*'i ja mõne teise võõramaa kuuse sordiga on veel katseid tehtud, et aga nende kuuskede kasv noores eas meie omast kuusest mitte parem ei ole ja ka puu tehniline väärtus meie kuusega võrdlust võlja ei kannata, siis tuleks nende, kui ka *Abies pectinata* asetamisest meie metsadesse loobuda.

4) *Pinus Laricio* (*austriaca*), must mänd. See selts on mõnesse ühikuisse kohta meie metsadesse asetatud. Tema kasv on alguses õige lõpukas, ta armastab aga rohkem õhufeset, kui tihesesse võlja areneda, mispärast ta halvast pinnalt tihti pöösa kuju omandab; võib aga headel tingimistel kõrguse poolest I. järgu puuks võlja areneda. Et aga meie kliima temale lare ja tema puu tehniline väärtus meie oma männaga võistelda ei suuda, siis ei leia ma põhjust, mispärast meie teda kasvutama peaksite.

5) *Pinus Cembra*, pähkli mänd. Torebada väljanägemisega, kuid ainult kunni II. järgu kõrguseni ulatav puu. Tema võib meie juures suureks puuks võlja kasvada, ilma et ta mingil viisil meie kliima kohta oma rahulolematust avaldaks. Seal maal kasvab tema õige lõpsakalt, aga kuidas tema meie metsapiinnaga lepit, selle üle puuduvad mull andmed. Olen *Cembra*'t ainult noores eas meie metsades näinud. Puu tehniline väärtus ei ulata ilgagi meie männale ligi, kuid siiski *Cembra*'ga võiks katseid jatkata.

6) *Pinus Strobus*, pehme okastega mänd. Gelmisega palju sarnadust, kasv poolest aga efimise

järgu puu, s. o. kui selleks head tingimised. On siia mõnesse metsa aasta 30 eest istutatud (Saksamaal kultiveeritakse *Strobus*'t juba 180 aastat). Tema tannatab aga väga väliste vigastamiste all, olgu see metsloomade poolt kes temale heameelega kallale tungivad, ehk ta inimeste poolt; ta saab *Strobus* kergesti koorepõletiku, nii et tema kultiveerimine raskustega ühendatud on. Puu enese väärtus on meie männast märksa halvem. Katset võiks *Strobus* heale pinnale istutada.

7) *Pinus Banksiana*, Põhja-Ameerika bantsmänd. Palju sarnadust meie männaga. See puu oli meie juures kord juures kuulsuses ja metsamehi valdas kord tõsiselt *Banksiana* palavit. Aasta 20 eest makseti tema seemne naelast 30 rbl., et aga tihti seemet lõunapoolsetest Ameerika osadest turule saadeti, mis meie kliimale kõlbmata oli, siis sai, et tõesti meie olubele vastavat seemet muretseda ja et ka *Pseudotsuga Douglasii* seemet korjata, Balti metsafelsti tulul keegi isit Ameerikasse saadatud. Asi lõppes aga kurvalt, sest Ottawa linna põlemisel olewat, selle isjtu tõendamise järele, tema poolt kogutud seeme ära põlenud. Selle tuluta katse nurjaminek ei kohutanud aga metsamehi ettevõtetest *Banksiana*'t kultiveerida, vaid asja jätkati endise sübidusega. Tagajärg oli, et *Banksiana* peale *Larix*'e teisel kohal Balti metsadesse aset leidis. Tema pidi nimelt see puu olema, mis paepõhjaga liivamännituid müharvateks metsadeks oletis muutnud. *Banksiana* ei ole aga laugeliki tema peale pandud lootusi täitnud. Riipalju, kui mina teda näinud olen, kasvab ta küll parema pinnaga maal kaunis tenaste, aga kehval liivafel paepõhjaga maal jääb tema lāngu. Meie männaga tema ittag võistelda ei suuda ja et ta ainult III. järgu kõrgusega puu on, siis on tema kiitmisel külli vähe põhjust ja tema kultiveerimisest tuleks täitsa loobuda.

On veel mõne okaspuu seltsiga katseid tehtud, nii *Douglase* kuusega, *Pseudotsuga Douglasii* *Abies balsamea*'ga jne. kuid nii väiksel mõõdul, et neid arvesse võtta ei maksa. Lehtpuudest võõramaa omi on ehk ainult bukspuud, *Fagus sylvatica*, mõnesse metsa istutatud. Mäna ei ole 2—3 meetrist kõrgemaib eksemplaarisi meie metsades näinud ja sellepärast on mul teadmata, kui kaua ja kui suurteks puudeks nad kasvada võivad.

Lühibalt lohkuvõttes pean tunnistama, et peale *Larix*'ite kultiveerimise meie metsadesse kõik katseid teistega rohkem ehk vähem ebadnes-tanud on. Meie maa on konifeeride poolest waene, ja neetsamad meie juures kasvavat kats puuseltsi, mänd ja kuust, on meil itlagi kõige tulujamad ja neid peame, riipalju kui see meie võimuses seisab, kultiveerima. Meie tafele okaspuule, kuusele ja männale, anname meie veel omamaa tamme seltsiliseks ja aittame seda kallist puud tema endisele kuulsusele.

Metsatööstus.

Seisukord väljamaa puuturul.

Seisukord väljamaa puuturul muutub järjest iga kriitilisemaks ja paljud metsasaaduste väljavedajaid ähvardab pankrott. Peaosa puuturul etendavad suured eksportöör-riigid ja huvitav on nende omavahelist võistlust tähele panna, seda enam, et sellest ka meie kodumaa puuturu seisukord ära rippub.

Sundswalli puukaupleja, konsul E. A. Enhörning on „Göt. S. T—n“ kaastöölisele Rootsi puukaubaturust selle järele, kui tootulepest üldhindade asjas rootslaste ja soomlaste vahel asja ei saanud, muu seas „Pvol.“ järele järgmist jutustanud:

„Nüüd ei ole enam muud nõu järel, kui et igaüks katsub oma labud nii kiirelt tühjaks müüa, kui iganes võimalik, enne kui hinnad veelgi langedavad. Paktumisi tehakse juba üksteise võidu all oma hinna ja lepivad misjulguste hindadega tahes, et aga vähegi tagavaradest lahti saada ning praegusesse raskesse seisukorda kergendust nõutava. See on tõsine paanika ja suured kahjud, mis kahtlemata paljud majanduslikelt nõrgemaid kauplajaid puuturult kõrvale paiskavad.

Suur osa puukaubast, mis nüüd puuhoovistid täidab, maksab väljavedajatel laemale laaditult omal 400—425 krooni standard, kuid omanikud ei ole mingit lootust nende eest rohkem saada, kui ainult pool sellest hinnast. See tähendab seda, et teadmised äri, selle aastane valmistus on 5000 standardi, umbes 1 miljon krooni kahju saab.

Tulew aasta saab peaaegu sama halb olema, sest et need suured puutagavarad, mis nüüd parvetuswete ääres valmis, praeguses ümber töötamata seisukorras omanikud 280—300 krooni standard maksavad. Väljamaa valmistajatelgi on kitsas käes, sest et neil läinud aasta tagavarasid veel järel on, ehk kaubamuretsjemise lepinguid, mis endiste hindadega tehtud.

Müüjateühisuse koosolekul nõudis Carl Kempe, suurte Kempe saagimismabrikute efitaja Norrlandis, hindade alandamist ja nii läks endine ühistöötamine luhta

Juba enne seda ähvardas paljud väljavedajaid kõrgete tööpalkade pärast kahju saamine. Nüüd oodetakse suuremaid töövõistlust, kuna tööpalkade alandamine paratamata on.

Rootsil ei ole võistlejaid mitte külli Soome, vaid ka Saksamaa metsasaaduste väljavedajad. Saksast ostis enne Rootsi umbes 300.000 standardi aastast; nüüd veab ta sama suure hulga maalt välja. Näituseks võtab Soome oma tarvis minewad puukaubad nüüd Saksamaalt, kes ka Hollandi turu Rootsi läest ära on kistunud.

Ka tsheho-slowakid on ägedad võistlejad.

Ja Prantsusemaagi katsub praegu oma metsadega läbi saada, — rahuldades oma metsadest terwelt 80% oma puutarvibusest.

Kiisugused on praegu puuturu tuusade waated, kuid seisukord on möödapääsemata ja jätk järguline normaal ajale tagasivõrdamine toob veelgi paratamata suuremaid hindade langemisi kaasa.

Dr. Franz Kempe, ülemaalmimetatud Carl Kempe isa Bernsfandiist, on „Dag. Nyh-le“ „Pvol.“ järele seisukorra kohta muu seas järgmist seletanud:

„Juba kewabel 1920 lõpetas Prantsusmaa puukauba ostmise ja Inglismaa sama aasta novembri kuul. Põhjuseks oli see, et rahwa ostujõud otsa lõppenud leiti olevat. Tarvibusiniimestel küll on, kuid nad on kähwad, ehitus-ettevõtlitlus on laofil. Seega oli Rootsil võimata endistest hindadest kinni pidada. Ostuühisus tahtis hindu 20 naelsterlingi pealt 16 peale alandada, kuid Rootsi puukaubade väljavedajad ei olnud sellega nõus ja nii päädis ühisus lagunema.

Rootsi puukauba väljavedajad arvatawasti lootsid, et neile siis head turutingimised kujunewad, kui väljavedu Norrlandist talwel võimataks muutub. Nüüd tuli kaos. Kõik hakasid üksteisest odavamaid hindasid pakkuma. Tulewal talwel jääb metsaraiumine üsna vähejeks ja selle tagajärjeks on tööpudus.

Nõrgemad ärid warisewad arwatavasti kottu, kuid parata ei ole siin midagi. Sinned alanewad tingimata nende määradeni, nagu nad olid enne sõda. Võib olla ollakse juba aasta wõi poole pärast nii kangel.“

Resimistlikel on väljamaa puukauplejate waated puuturu seisukorra peale ja sellega tuleb tingimata ka meie puukauplejatel rehkendada. Teiselt poolt paneb see juba aastaid kestnud metsalaastamisele piiri ja mitmedgi on sunnitud oma senist tegewust teisele alale juhtima.

Wähe teistisugused on waated Soome puuturul. „Pvol.“ järele tähendawad kõik märgid sinna poole, et sügisel pärast kolmweeraandaastalist puhkust igatahes vähemal määral puukauba järele nõudmist tuleb. „Timber Trade Journali“ järele hakatakse Inglismaal juba lahti saama sellest waremalt kallilt ostetud kaubast, mida käesolewal suwel on pidanud müüma tihti kinni 100% kahjuga. Oodetakse, et juba tänawu sügisel võidakse seal ehitama hakata neid 176.000 puumaja, mille ehituseks juba rahasummadki on määratud. Igal juhtumisel peawad asjatundjad kindlaks, et Inglismaal hindade langemine on peatama jäänud ja et hindade stabiliseerimine võimalik on, kuna ju tagawarad piiratud ja Põhjamaad oma produktiooni on wähenanud.

Prantsusmaal tehakse palawikutoolise kiirussega ehitustööd. Seats wirgutajaks on selleks

olnud Saffamaalt odavalt saadud puukaup. Ka on sise weetud hulga puukaupa Afrika ja Ameerika ja on sell kombel wõidud hoiduda Põhjamaade turust, olgugi et wiimaste kaup hulga parem on.

Holland on ikka plüüdnud oma puutagamara ladusid täidetud hoida ning on sellepärast uute ostmistega ettevaatlik.

Belgias parandatakse sõja haaru suurelt jaolt Saffamaalt toodud puukauba, kuid ka mujalt ostmisteks on soome avaldatud.

Ka Saffamaa on wähesel määral Soomes ostnud. Wiimased jobnoteerimised Saffamaale müües on olnud: 9" Smt. 3200. — standard ja 7" Smt. 2125. — standard.

Propositurg on wäga waitne olnud, sellest hoolimata, et Inglismaa sõelaewanduste streit juba lõppenud. Nõudmine on loib ja hinnad madalad. On pakutud 185 shillingit Göteborgi standardist Noortist.

Lundub siiski, nagu hakatakse kõige raskemast kriisist puukauba alal üle saama. Wähemalt näib, et Soome puutöösturid raskest ajast auga üle saavad, sellest hoolimata, et saetud puukaupa Soomes umbes 400.000 standardi ladus seisab. Selolewats talwets on kawatsetud saagimist märksa vähendada.

Soomlased loodawad aga eneste priima kauba ja hea kuulsuse peale ja seda täie õigusega.

Haawapuukauba tulewiku lootused.

Haawapuu ekspordeerimise peale Prantsusmaale tikutraadi näol on wiimasel ajal tähelepanu juhitud. „Gesti Mets“ nr. 8 leiame, et Metsade Peawalitus ringkirja teel teateid kogub, kui palju umbes tikutraadiks kõlbulikka haawapakte wõiks valmistatud saada metsades, mis mitte üle 10 wersta ei ole — raudteejaamast, mere äärest ehk laewasõiduks kõlbulikut jdest, ühtlasi tähelepanu selle peale juhtides, et tikutraadiks kõlblikud haawapadud peawad olema ilma oksteta, 7 jala pikkuses mitte alla 8 tolli jämedad. Mäda süda wõib olla 3—5 tollini, s. o. peenemate pallude juures kunni 3 tolli ja jämedamate (üle 12 tolli) — kunni 5 tolli.

Haawapuid raifatakse meil hoolimatalt igal pool, tarwitates neid küttepuudeks, waatamata selle peale, et haawapuul kütteinena luigi palju wäärtust ei ole, sest et ta puude seast kõige wähem kuumust annab.

Haawapuu on pea ainuke puu, mis tikutraadi tegemiseks kõlbab ja sellena on nõudmine tema järele suur ning maksetakse head hinda. Noortis, Soomes ja Norramaal on Noortis tuleliku sündikaat haawapuu tagawarad kokku ostnud ja olla ka kawatsetud Gesti haawapuid muretsema.

Praegu tarwitawad meil haawapuid ainult omamaa tuleliku tehased ja ostawad sel määral, kui palju neile tarwis läheb, mis üle selle, läheb tuleroaks.

Kuid peale selle määra, mis oma tuleliku tehased tarwitawad, wõiks kindlasti, kui asjata raistikamisele piiri pandaks, umbes 1200 — 1500 kantjälba aastas tikutraadina ekspordeerimiseks saada ja sellest oleks küllalt, et üht tikutraadi tehast tooresainega warustada.

See mõte peaks juba enam tähelepanemist leidma, et Prantsuse wabariigi walitus ettepaneku on teinud tuletikutraadi tööstust Gesti organiseerida ja walmis traat temale ära müüa, kuna ta seda piiramata määral on nõus ostma ja pikema aja peale lepingut tegema tingimisega, et aastas vähemast 10.000 lasti saab walmistatud 1.000.000 tikku.

Kuna ühe niisuguse lasti tikutraadi eest 100 franki pakutakse, siis annaks see meile aastase sisetuleku wäliswaluutas 1.000.000 franki, see oleks praeguse kurfi järele üle 3 miljardi marga.

Mende armude üle peaks meie töösturid järele mõtlema, olgugi et ettepanek täitsa uus ja ootamata ja meil haawapuude tagawarade kohta kindlaid teateid pole. Tarwis ettepanek tõsiselt läbi kaaluda, tarwilised andmed koguda ja siis asja lahendamisele asuda.

Kuulu järele olla ka üks Inglise äriest meie kaubandus- tööstusministeeriumile ettepaneku teinud, temale tikutraadi tehase asutamiseks luba anda ja teatud määra haawapuu saamist igal aastal kindlustada.

Kui mõni neist kawatsetest teostuks, siis peaks wabariigi walitus selle eest hoolt kandma, et haawapuude asjata raistikamisele tõlled saaks tehtud ja tagawara mitte otja ei lõpeks. Peale selle tuleks haawa pallude wäljawedu ära keelata ja ainult walmis tikutraadi wäljawedu lubatud olema. On juba sarnased korraldused tehtud, siis wõime loota, et meie haawapuude tagawara reguleeritud saab ja meil wõimalik on iga aasta teatud määral haawapuid tikutraadi walmistamiseks saada.

Jahiasjandus.

Meie metsa jahiloomad ja linnud.

W. Wallner.

(Järg.)

Karu.

Karust, kui meie jahiloomast, küll rääkida ei tulegi, sest võib oletada, et üks ehk kaks wabariigis leiduwat karu saawad lähemal ajal tapetud ja sellega nende sugu lõpulist hääritatud. Kui temast mõni sõna kirjutada, siis wõib rohkem nii mõnelki meie isa-isalt ärarebitud paruka ja puruks murtud küljekontide mälestusets.

fiis kui neid taga aetakse ehk haawatakse, on tardedawad ja tungiwad inimese kallale.

Külmade kätte jõubmisega langeb karu talweneesse, mille kestvus talwe käredufist ja pikkufest ärarippum on. Hilaks unets walmistab ta enesele pabrikus ehk langenud puu ladwa alla mõnusa jängi, kus ta ema detsembris ehk jaanuari algul 1—3 poega sünnitab, kuid juhtub wähest ka 4.

Mis karul karmuse poolest puudub, seda wõidab ta terawa nägemise ja määratu jõu abil tagasi. Ta wõib tagumiste jalgade peale tõusta ja nõnda edasi sammuda, tarwitades esimesi jalgu, kui käsa.

Karu.

Wanasti tubisefid Gesti metsad karudest. Waagu leidub seda looma ainult Lääne Euroopa kõrgetes mägestikudes, Wenemaa tihedates metsades ja Aasias.

Karu suurus on mitmesugune, pikkus ulatab 1. kuni 2,5 meetrini. Kestmisets loetakse, kes 1—2 meetrit pikk ja 75—90 sentim. kõrge on. Ülespidamisets tarwitab ta taimetoitu, puuwilja, tammeterufid, marju, feeni ja armastab käia kaeras. Iseäranis maias on ta mee peale. Lihatoiduna langewad ta saagiks mitmesugused loomad, alates hobustest, weistest, põtradest ja lõpetades putukate, usside ja tigudega. Et karu peaaegjalikult taimetoitlane on, siis pole ta ka nii werejänuiline, kui teised, endid ainult lihaga toitwad kiskjad. Inimese eest pistab ta harilikult plehku, kuid mõned üksikud tigevad karud,

Karukaht, mis nõuab isikliku julgust, palju külmawerd ja osawust, on mitmesugune. Näitufets piiratakse ta magamisekohti ajajate ja kütide poolt ümber ja ajajad koertega, kisa ja kāruga hirmutawad karu üles ja sunnivad teda kütide poole jooksuma. Ehk jälle kaks kolm kütiti lähewad otse ta magamise kohta ja katsumad tema elu pähe sihitud pauguga lõpetada. Sügisel waritsetakse teda ka kaeras ja raibe juures.

Karu nahk on wäärtusline. Ka tarwitatakse tema sintisid suitsetatult ehk worstina toiduks.

Ilwes.

Ainufets kassi pere esitajaks on meil ilwes (Felis lynx). Teda on leida üksikult meie mannermaa suuremates metsades, Standi-

naamia poolsaarel, Soomes, põhjapoolses Venemaal ja põhjapoolses Aafias.

See merejänuline ja suur rõõmit on pödra-wasilatele ja metskitsedele päris nuhtlusel. Sagebraste waritsel ta oma ohwrit puul ja hüppab sealt äkitselt talle taela. Kui suuremaid loomi ei leibu, peab ta hoolsasti jahti jäneste, orawate, hiirte ja igasuguste lindude peale. Murrab ta igatord, kui ohwri lätte saab, sellepeale waatamata, kas ära süüa jaksab wõi mitte. Ta pill pehme, kollakas eht punakas hall karw on tumedate täppidega kaetud. Talwel wähenewad need täpid ja wanematel jääwad alles ainult külgede peale. Jalad on tal pitopoolsed, saba lühike, kõrwade otsades pilad karwad. Ilwes sünnitab kufagil arajulises nurgas õõnsas puus eht talju praos 2—3 poega. Ilwes kasvab kaunis suureks; ta pikkus ulatab kuni 80 sentim. saba pikkus on 20 sentim., kuid wähest la natule rohkem; tema raskus kõigub 20—40 kilogr. wähele. (Järgneb.)

Hall külaline.

R. Tipp.

(Järg.)

Silja õhtul tehatse otsus „jahti“ lõpetada. Siit ja sealt taskutest ja jahikottidest ilmuvad wiinapudelid. Juuakse „hundi“ terwiselt ja kui peab soemaks lähewad, lastakse temale ta weel aupaukusid. — Lõpuks minnakse „tõstetud“ meeleolus kodu, armamises et nüüd wõib kui wägimees ja heategija karjaomanikkude ees üles astuda, kes wiimaseid on selle maanurga „nuhtluselt“ päästnud. — Ka ajajad lähewad lõbusas tujus kodu poole, mõned enne ringi tehes läbi metsa, mis päewal läbi „pühitud“ sai, sealt üks jänese, teine tedre, kolmas metsisepeoga ligi wõttes, kes „jahi ajal“ malga, wõi ka mõne lüheraudje wana püsilotsu „mõju“ fiske pibid uskuma ja siis teatawale kohale ära peidetud said.

Nii lõbusalt saawad enam jagu hundi jahitšid ära peetud, mis muibugi kõigile metslindudele ja loomadele hädasohtlik on, ainult mitte sellele, sellele see mäeldud oli, sest tema oli, kui alles esimene ajamine „wõdetud“ sai, juba kolmest kihelkonnast läbi — neljandama sees, kus ta palju tihniku seest seba „kõnferiti“ kuulatas, kus juures aegajalt tema huulte üle „muigamine“ libises ja kui õhtul oma ametitalitusele mine misel ennast walmis seades oma aupaukusid kuulis, siis muutus see „muigamine“ tema huuldel „lahkels hirmutamisel“ ja üks tänuilik tundmus oma austajate wastu wõttis tema südames maad, sest . . . need haawatud kitsed ju. „pistab tema linni“ ilma et sellejuures soolika- eht watsawenituse all tannatata.

Aga see kõige juurem t. hju, mis nüisuguse jahti läbi tekitab, on see, et nüüd ka enam ots- tarbetohast jahti selle „halli külalise“ peale organi-

seerida ei saa, enne kui ükslord lumi maad katab. Pikk on see aeg! Palju wett woolab selle aja jookul merde, ja — ka palju loomi lõpetawad oma elu tema hamba all.

Aprilli kuu lõpu poole eht mai kuu algul otsib omale „wõsa Willemi“ emand Hermine kufagil raba peal olewa padriku üles, mis temale pashilik on ja seab sinna oma lapsewoobi üles. Siin kasvatab ja kosutab ta oma wõsufid neid piimaga toites. Kui pojad alles wäitefed on, ei lähe tema milgil tingimisel oma pesast kaugel toitu otsima. Kui nad aga juba nii suured on, et tugewamat toitu nõudma hakkawad, siis algab wanal „tõsine“ töö; kui siis seal ümbruses metsloomad „õredalt külwatud“ on — wastawad selle eest tobuloomad. Lammas, wars eht krasikas saab ilma eestõneta maha tõmmatud, ühe hoobiga fisekonnad wälja lastud ja ära neelatud ja kui keegi ei sega, ka pehmemad kohad ära kugistud, kui palju aga iganes teresse mahub. Siis minnakse, mitte otseteed, waid ringisid tehes pesasse, kus üks osa sellest poolseedinud „saagist“ poegadele ette otsendatakse, mis neel suure ahnusega ära neelawad. Nii lähew päewast päewa. Wida suuremaks pojad kasvawad, seda suuremaks muutub nende söögisu. Aga ühte asja nemad ei muuda, see on oma pesa asupaika; sellele jääwad nemad truits ka siis, kui pojad juba emaga seltsis saagi peale wälja lähewad. Ilka tulewad nemad oma pesa juurde tagasi, kus üheskoos päewa üle puhkawad. — Nüüd on see aeg, kus kütt, kes hundi jahti toime panna kawatseb, oma eeltööga algab ja see on üks töö, mis küti poolt hundi iseloomu ja elu- wiisi tundmist ja ettewaatust nõuab, mille juures wähematki wiga ei tohi teha, kui mitte seba kawa luhta minna ei taha lasta.

Sest kui hunt korra hirmutatud saab, pealegi weel nii jämedal wiisil, nagu ülemal kirjeldatud jahti läbi, siis jätab ta oma „kodu ja koibe“ ja algab hulguse elu. Täna siin, homme 15 kilomeetrit kaugemal ju. Siis on juba peaaegu mõimata neid ära häwitada enne lund, kuna lume ajal neist wõrdlemisi kerge jagu saada on.

Sunt on üks wäga ettewaatlik ja arg loom, aga ka teisest küljest kaunis rumal. Kütt, kes tema peale jahti tahab pidada, ei tohi temast aga mitte rumalam olla ja peab oslama teda nõrgast küljest tabada. Nii siis käib wilunud hundi kütt õhtul peale päewa loojaminekut ja hommikul enne päewa lõusu neid kohti mööda, kus umbes tema arwates pesakond elutseb, seal juures aegajalt emahundi hulgumist järele tehes. (Ema ja poegade hulgumisel on peenem hääl, enam distant, kuna isabel kunni bassini ulatab) Kui hulgumist dieti järele tehatse, siis wastawad noored ja ka wanad. Kütt asi on hulgumise järel otsustada ja kindlaks teha, kus koha peal pesakond elutseb, kui palju neid on, kus poole nemad harilikult pesast sõbdale lähewad ja kust

küljest nemad hommitu pesa juurde magama tulewad. See kestab nädala päewad ja ka rohkem, enne kui küttil köik andmed läes on. Selle järele, aga mitte huupi, teeb tema oma jahiplaani, enne ette ära tähendabes, kus kohal peawad jahti ajal kütid seisma, kuidas ajada, kui palju lähed kütisid, kui palju ajajaid tarwis jne. Kütidel, kes jahist osa wõtma ette on nähtud, niisama ka ajajatel, on käsud läes, et kui tarwis on, siis 3 eht 4 tunni jooksul tähendatud koha peal koos peawad olema. Nii et köik on ette nähtud ja midagi ei ole juhtumise hooleks jäetud; iga saum on süstemaatiliselt wälja töötatud. — Kui siis ühel hommitul köik finblaks on tehtud ja — mis peasti, et tuul soowitawast küljest on (ka kõige wäiksema ilmaga liigub õht niipalju, et see hundi peenele ninale „jattab“), saadetakse kohalt kutsed wälja. Kui kütid ja ajajad jduawad kella 9-ks hommitul kohale, siis peetakse jaht koge ära. Jääwad nemad aga hiljemaks, siis pannakse jaht peale lõunat kella 3 eht 4 ajal toime. See on sellepärast tarwilik, et hunt hommitul magab umbes kella 10-ueni, kehtpäewa ajal on tema wälwel, siis kuulleb tema teraw kõrw wähemat kui liigustust, mis tema ümbruses sünnib ja hiihib digel ajal minema, enne kui kütid ja ajajad oma kohade peale jduawad.

Peale lõunat kella 3 eht 4 ajal jääb tema jälle magama, siis on wõimalik jahti toime panna, ilma et karta oleks, et tema nii tergesti kuulleb.

Kütid seatakse kõige enne üles (alla tuule)

pödfaste, eht madalate puude taha, nii et filmad natukene üle labwa ulatawad, et lastmisemaad üle filmata wõib. Niiete wärw peab ümbrusega kokkukõlas olema, püss õli järistest puhast ja lapiga seest kuivaks derutud olema. Kui ajamise laul suur on, siis seatakse mõlema külje peale tõrjuda üles, kellede kohus on, kui hundid peaks külje pealt kassuma läbi minna, neid tagasi tõrjuda. Kui ajamine algab, siis käiwad need oma koha peal edasi tagasi ja ei lahku enne jahti lõppu. Kõige wiimaks algawad ajajad oma tegeruust, kes pikkamööda kütide poole liiguwad, siin ja seal ühte otta murdes, kõhatades ja tasafeststi wilistates.

Kui üks soola sammas peab iga kütt oma koha peal seisma. Silmad peawad ühtelugu üle lastmisemaa käima, kusjuures aga mitte pead liigutada ei tohi! Ka ei tohi oma mõtteid hulkuma lasta minna ja köik wiis meelt peawad koondatud olema ainult oma ette lastmisemaa peale. Ja kui sina siis näed eemalt hunti oma poole tulema, siis . . . hoiu selle eest, et mitte enneaegu oma püssi ei tõsta; 50% huntidest, mis kütidele ette aetud, päästsid oma elu just selle läbi; et kütt liiga wara oma püssi tõstis! Lase ta nii lähedale kui wõimalik, tõsta püss ja kui hunt seba näeb, pöörab tema ennast, nüüd lase temale külje peale (mitte otse ette) natukene madalamasse olast sihtides. — Minult niiviisi on meil wõimalik omast „hallist külalisesi“ suwel lahti saada ja selleläbi ennast suure kahju eest hoida.

Mitmesugused teated ja kroonika.

Tartu metsaasjanduse kursused.

O. Daniel.

Metsade Peawalitfufe poolt lainud aasta oktoobrikuul Tartus awatud metsaasjanduse kursused lõppesid 23. juulil s. a. Metsade riigistamisega ühenduses tekkis küsimus tarmiduse üle tarmilise armu metfaametnikkude ettemalmistamises ja selle küsimuse lahendamiseks otjustas Metsade Peawalitfus ajutisi kursusi toime panna, kus tulewased metfaametnikud teatawates piirides teoreetilise ja praktilise ettemalmistuse omandaks, mis neile wõimaluse annaks edufalt töötada. Kawatsetud sai ka edaspidi, kui õpejõud saadawal on, sündsaase metfaakooli metfaakooli asutada, kus tulewased metfaametnikud, tehnikerid ja abimetfaakoolid ettemalmistust omaks, kuna

Tartu ülikooli juures uuesti asutatud metfaateaduskond riigile õpetatud metfaateadlasti annaks.

Mõtte teostamisele asus metfaateadlanc hra Mathiesen, kes Tartu ülikooli metfaateaduskonna õpetajaks määrati ja seal minewal aastal õpetööd algas, ühtlasi ka metfaasjanduse kursusi organiseerima hakates, nii et kursused Tartus 20. oktoobril 1920. a. algada wõisid.

Et kursuste töö edu oleks, nõuti õpetajatele wähemalt kehtkooli 6. klassi haridust, mis wõimaldaks läbiwõetud õpeainetes edufalt jälgida ja enam wähem ühise hariduse pinna looks.

Õpetajate arm oli efsalgu 20 peale määratud, et aga soowiawaldusi palju rohkem sisse tuli, arwas Peawalitfus wõid-

malikuts seda arwu suurendada, nii et kursustel 28 kuulajat oli.

Rõige suuremat raskust sünnitas õpejõudude küsimus metsateaduste alal ja wiimaks lahenes küsimus jellel teel, et Tartus elawad metsaforraltuse inspektor hra Schabaf ja wanemad taksaatorid hrad metsateadlased Pawlow ja Awajew wene keeles ettelugemisi pidama hakasid. Oktoobri kuu lõpul jõudis Wenemaalt metsateadlane D. Daniel Tartusse, kes mõne õpeainete käsitamise oma peale wõttis ja ühtlasi ka kursuste juhatajaks määrati, sest et hra Mathiesen, rohke töö tõttu ülikoolis, kursuste juhatamisest ennast wabastada palus.

Nowembri algul oli õpetöö täies hoos ja tööjaotus järgmine: geodeesia ja administratsiooni üle luges Mathiesen, ühtlasi ka geodeesia praktika tööd juhatades; metsaforraltuse ja takseerimise üle luges Wene keeles metsaforraltuse inspektor Schabaf; metsakaswatus üle Wene keeles — Pawlow: botaanika ja dendroloogia üle Wene keeles — Awajew; metsakaitse, metsakasutuse, metsloomade ja lindude bioloogia ja jahiteaduse üle — Daniel; keemia ja mullateaduse üle — Nõmmik; ehitusteaduse üle — Lutsjepp; matemaatika üle — Witsut, kes ka osalt geodeesia praktika töid juhataks ja kriminaal-kohtupidamise korraga tutmustas kursistide — Grau.

Et eestikeelsetest õperaamatutest metsateaduste alal midagi saada ei ole, sest et nad alles kirjutajat ootawad, siis katsusid mõned lektorid asja õpilastele selle läbi kergendada, et nad oma loengud wäljatöötasid, mis siis schapirograafi peal paljustati. Sel teel sai geodeesia, metsakaitse ja metsakasutus kursistidele Gesti keeles kättesaadawaks. Õfegi mõista, wõeti kursistide poolt kõik kättesaadawad wene- ja saksa keelsed õperaamatud abiks, et teadusi täiendada. Nähtawasti oli tulewastel metsafameestel asja kohta palju huwi, mille tõttu ka tõsiselt tööd tehti. Loengutest osawõtmine oli suurema hulga juures elaw, nõndasama ka osawõtmine praktika töödest, mis osalt Tartu ümbruskonnas (geodeesia ja loodimise alal), juuremal määral aga

metsas (metsaforraltuse, takseerimise ja osaliselt metsakaswatusel alal) toime pandi.

Mai kuu alguses lõppesid loengud ja kuu keskelt sõitsid kursistid Rastre metskonda praktika peale. Esimene nädal pühendati ühisele tööle metsa takseerimise ja forraldamise alal, wõeti proomipindasid ja mudelipuid, tehti takseer-kirjeldusi, boniteerimist jne. Selle järele jaotati kursistid nelja jattu, määrati igale salgale teatud metsandikud, kus nad mõõtmise ja takseerimise töid täies ulatuses pidid tegema, arwesse wõttes, et iga kursisti peale 100 tiinu ümber mõõtmise ja takseerimise töid teha tuli, peale selle weel uute kaartide ja majanduse plaanide walmistamine.

Töö jaotati nõnda, et igal mehel kirmega, ketiga ja aparaadiga töötada tuli ja igüks umbes 100 tiinu peal takseer-kirjelduse tegi, niisama pidi igamees kaartid walmistama. Praktika töid juhatasid hrad Schabaf ja Daniel.

Töö metsas kestis juuli kuu alguseni ja sai selle aja jooksul üle 3000 tiinu metsa uuesti mõõdetud, takseeritud, majanduse plaanid ja kaartid walmistatud. 7. juulil algasid eksamid ja kestsid kunni 22. juulini ja järgmisel päewal oli lõpuaktus, millest ka Metsade Reawalitsuse ülem hra Ritfing osa wõttis.

Täies ulatuses lõpetasid kursused 23 meest, kellele lõputunnistused wälja anti, neli meest peawad sügiseni mõned täienduseksamid tegema, kuna üks ühtegi eksami ei teinud. Kursuste lõpetajatest tahab üks osa ülikoolis õppimist jatkata, paar meest soowivad takseerimise tööde peale minna, kuna suurem osa metskondade peale metsa ülemate abideks jääwad ja juba osalt kohtade peale on määratud. Kursustest osawõtjate koosseisu ja kursustel tehtud töid arwesse wõttes võib oletada, et esimene katse jellel alal hästi korda on läinud. Noored metsamehed saawad wististe igat juhtumist tarwitama, et enda teadmisi tegelise töö ja kirjanduse najal täiendada ja oma täit jõudu kodumaa metsale pühendada.

Täies ulatuses lõpetasid kursused järgmised nooredmehed: Anton Mik, Erich

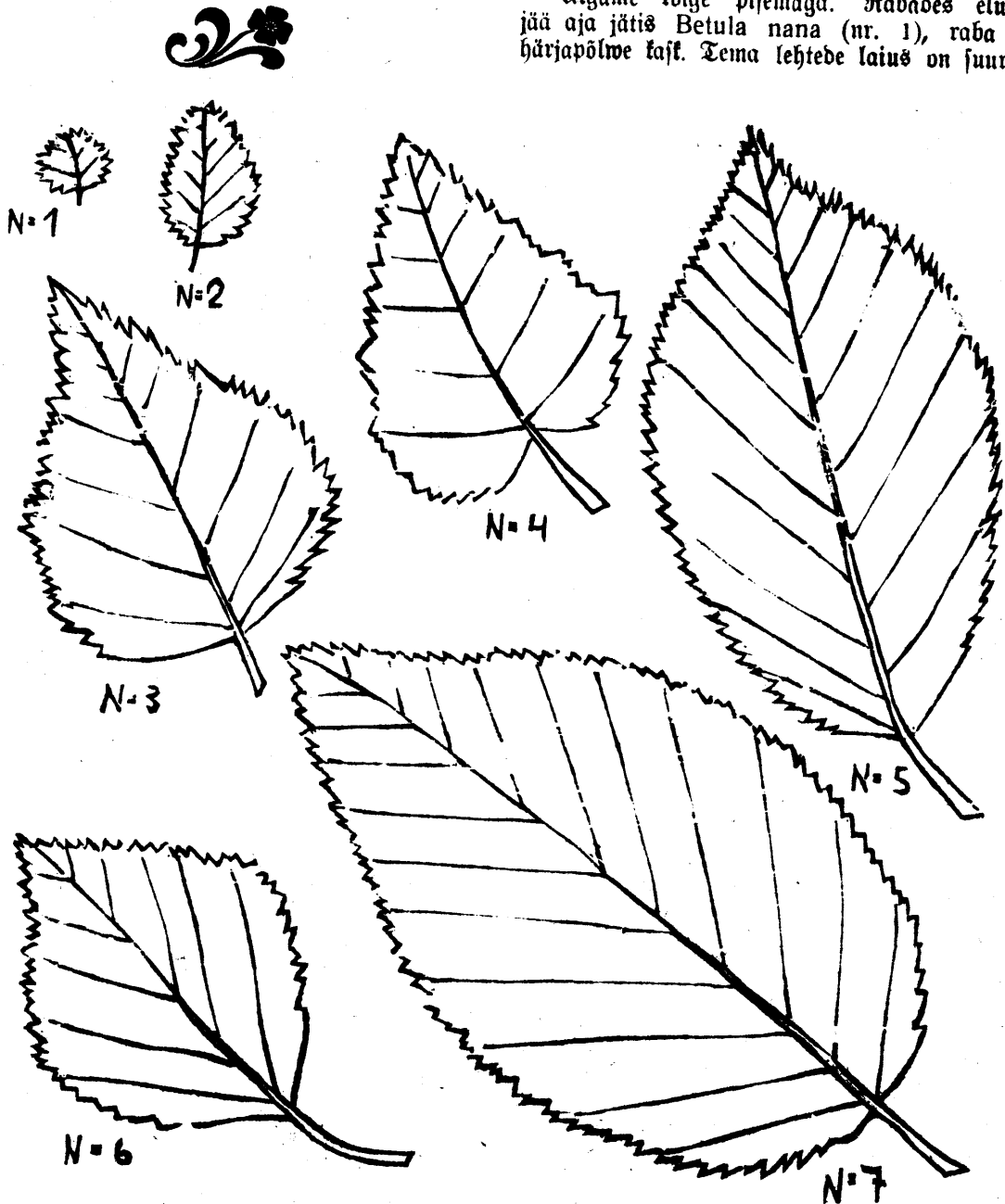
Deklaau, Johannes Hansen, Karl Johannes, Aleksander Jõgi, Karl Jmani-Goldberg, Johan Kase, Hendrik Karlson, Elmar Koger, Martin Konrad, Tõnis Kohv, Alfred Laanso, Adolf Laul, Waldemar Luik, Aleksander Mikael, Martin Mutso, Johannes Pehme, Johan Pehka, Hans Rask, Karl Teram, Peeter Raudsepp, Hans Wares ja Bernhard Woorman.

Mitu seltsi kaski meil leidub.

R. Ann.

Rahva seas tuntakse meil 3 seltsi kaski: raba-, soo- ja arukased. Kui aga hooliga sood ja metsad läbi uurida, siis leidub neid hästigi rohkem. Mina isiklikult olen neid 6 seltsi leidnud. Lehtede järele on neid kerge ära tunda, sellepärast olen nende lehed loomulikus suuruses üles joonistanud, isäralist rõhku selle peale pannes, et lehe kuju loodusetrult edasi antud oleks.

Algama kõige pisemaga. Rabades elutseb jää aja jätkis *Betula nana* (nr. 1), raba ehk härjapõlve kask. Tema lehtede laius on suurem,

№ 1. *Betula nana* (raba ehk härjapõlve kask). № 2. *Betula humilis* (väike sookask). № 3. *Betula verrucosa* (arukask). № 4. *Betula pubescens* (harilik sookask). № 5. *Betula glutinosa*. № 6. *Betula alpestris* (põõsaskask). № 7. *Betula lenta* (Põhja-Ameerika kask).

fui lehe pikkus. See taim on kasvu poolest õige väike, kõigest 2—3 jalga kõrge. Peale Betula nana kasvab soodes veel üks teine väike kast Betula humilis (nr. 2), tema leht on pikem kui lai ja jelleläbi kerge Betula nanast ära tunda. Peale nende väikseste kastebe kasvavad igal pool, enamiste madala maa peal, lestmise juurusega tased, Betula pubescens (nr. 4), sootased. Nende lehed on libedad, lehtede närvide nurkades kasvavad väikesed karvatud ja kohal, kus lehe vars lehe külge on kinnitatud, on õõnsus.

Kuiva maa kast on Betula verrucosa (nr. 3), arulast. Tema leht on kerge katsudes enamiste krobeline, puudub õõnsus lehe varre alguskohal ja lehe ots on terav. Noorte oksade koor on karmiline ja kare, sellepärast ongi talle nimets antud verrucosa. Tema oksadest tehtakse vihad.

Peale nende nelja kase olen veel kaks kase seltsi leidnud: Põdravere mõisa parkis kasvab Betula glutinosa, (nr. 5) väike puu, aisa jämedune, pruuni koorega. Teda olewat endine mõisaomanik, atadeemiker Dr. Widdendorff soost leidnud ja parki toonud. Tema leht on suur ja näeb täitsa teist moodi välja, kui kase leht.

Kilingi metsandikus, metsaülemate maja lähedal, kasvab põllu peal kase pöösas. Niitaua kui inimesed mäletavad, on see pöösas ikka ühesuurune olnud. Gemalt waadates võiks teda pählipuuks pidada. Tema lehed (nr. 6) on isemoodi ja teiste kastebe lehtedest kerge ära tunda. Pöösas on lai, palju hagu, ühikud puud 2—3 tolli jämedad. Selle kase üle ei ole mina Balti botaanika literatuuris teateid leidnud. Ainult Schweiži mägestikus tuleb see pöösasast ette, Betula alpestris nime all.

Teda peetakse seal bastard'iks (B. nana × B. verrucosa.) Arvatavasti saab Kilingi kast ka bastard olema. Sügisel tahan tema seemet korjata ja maha külida, lootes, et Mendeli pärandamise seaduse põhjal tema seemnetest kasvanud taimed selgitust toovad tema esivanemate üle.

Wäljamaa kastebeest olen siin ja seal (Kartfi taimeaias) Põhja-Ameerika punakas-pruuni koorega, suurte lehtedega Betula lenta (nr. 7) leidnud. Kastebe nr. 1, 4 ja 6 lehtedel on isäraline lõhn juures, mis B. glutinosal ja B. lental puudub.

Seltside tinnemärgid ei ole mitte üksi lehtedes, vaid veel selgemini tulevad nad seemnetes avalituts. Selles artiklis tahtsin üksi lehtede tundemärkeid rõhutada, sest et seeme praegu veel mitte küps ei ole, kuma lehed aga igal pool saadaval on.

Palun ööki, kes kastebe nr. 5 ja 6 leiavad, paar nende lehtedest minule lahkesti saata.

Sääled kohtade pealt.

Toimetusele kirjutatakse: „Palju on rahulolematust meie ajakirjanduses avaldatud metsaametnikkude tegevuse üle. Nii on niikaugele läinud, et rahulolematusest on maad leidnud üleüldse kõigi isikute vastu, kes aga kuidagi metsaasjandusega kokku puutuvad. Et siin muudugi võit metsaametnikud süüdi ei ole, vaid ühikud, on muudugi igale ühele selge ja niisugusest ühikust toon näituse:

„Metsavaht (metsafonda esialgu ei nimeta) pidi nende päevade sees endiste kroonumetsa järelewaatajate kohtade õiguste selgitamiseks täiendavate dokumentidega Tallinna sõitma. Sõiduluba saamiseks pööras ta kohaliku metsaülemate poole, kes aga luba ei annud. Metsavaht pööras maakonna metsaülemate poole, kes, asja tähtsust silmas pidades, metsaülemale ettekirjutuse saatis, et see luba välja annaks. Kui metsavaht kohaliku metsaülemate juure tagasi jõudis, oli see kodust ära sõitnud ja oma abile ametliku ettekirjutuse jätnud, et see, ka mitte sel korral, kui maakonna metsaülem lubaks, Tallinna sõiduks metsavahtile luba ei või anda. Metsavaht sõitis wallamajasse ja pööras telefoni teel veel kord maakonna metsaülemate poole asja selgitamiseks ja et seal poolt sõidu vastu midagi ei olnud, sõitis ikkagi Tallinna ja diendas tarvilikud asjad. Nii tuli 12 versta asemel asjata 78 versta sõita, asjata aega raisata ja kulu teha ja miks pärast?“

T.

Teentust tööta metsatöölisele.

Siljuti pööras Port-Runda tsemendivabrik juhatusele ja hooletandeministeeriumi poole kirjaga, milles juhtis töölaitse osakonna tähelepanu selle asjaolu peale, et tsemendivabrik vajab rohket määrat tsemendi tünnide viitsu, mille valmistamisest jatkuts tööd mitmeleki tööta tööliste.

Soovitati kirjas ministeeriumile vastavaid korraldusi viitsade valmistamise tööbets teha. Töölaitse osakonna poolt päriti järele, kas on vabriku valitfusel viitsade valmistamiseks tooresmaterjaali. Vastati, et ei ole.

Tsemenditünni viitsu oleks kõige otstarbekohasem valmistada saarepuust. Neid puud on aga Gestis vähe. Kasepuust tõlbavad need, mis kõrgel maakohal kasvavad ja millel vastav jämedus ja tihedus. Häda korral võib viitsadeks tarvitada pajusid, kui nad heas maakohas kasvavad. Iga viitsa pikkus peab olema 6½ jalga ja neid seotakse 50 tükki ühte kimpu. Ühe viitsa eest maksetakse 1 mark.

„Vool.“

Poolametlikud teated.

Wabariigi Walitsuse määrused.

Määrus maareformi teostamise määruste täienduse ja muutmise kohta, W. poolt 27. juulil 1921 a. vastu võetud. („R. L.“ nr. 65 — 1921. a.)

Maareformi teostamise määruste § 51—62 muudetakse järgmiselt:

§ 51. Kogutud materiaali paneb riigi maade ülem maakonna maatorraldus-nõukogule ette, mille järele maatorraldus-nõukogu teeb ettepanekuid planeerimisele tulevate maade järjekorra ja nende põhimõtete kohta, mida tuleks filmas pidada ühikute maade planeerimisel maakonnas. Planeerimise järjekorra määrab kindlaks põllutöministeerium.

§ 52. Silmas pidades matswaid määrusi, põllutöministeeriumi instruksioone ning kohalikke nõudeid ja vajadusi, seab põllutöministeeriumi maamõdja koha peal kokku maade planeerimise kawa.

§ 53. Maamõdja esildab kokkuseatud planeerimise kawa kohalikelede elanikelede, asjast huvitatud isikutele ja asutustele selleks määratud ühisel koosolekul ja päeval ringkonna walitseja, metskonna metsaülem ja ühe kohaliku wallandukogu esitaja juuresolekul.

Märkus I. Esilduse päewa ja koha teatab maamõdja: a) awalikult wallawalitsuse kaudu hiljemalt seitse päewa ja b) otsekohe isikutele ja asutustele hiljemalt kolm päewa enne esildust.

Märkus II. Metskonna metsaülem ja wallandukogu esitaja puudumine ei takista esildust.

§ 54. Kawa kokkuseadja maamõdja teeb esilduse üle ühitasjalise akti, kuhu alla kirjutavad asjast huvitatud ja juurekutsutud isikud ja lisab sellele juure oma arwamised.

Märkus I. Juhtumisel, kui maamõdja loeb asjast huvitatud isikute ja asutuste poolt awaldatud arwamised ja nõudmised põhjendatuteks ja täidetawateks, muudab ta wastawalt kawa ja esildab teistkordselt.

Märkus II. Kaebusi kawa kohta wõivad asjast huvitatud isikud anda kirjalikult maakonna planeerimiskomisjonile kümne päewa jooksul, arwates lõpuliku esilduse päewast.

§ 55. Peale lõpuliku esildamist märgib maamõdja planeerimise kawa järele looduses ajutised piirimärgid ära ja annab planeerimise kawa ähes asjasse kuuluma materiaali maakonna maamõdajale, kes selle ilma wiivitufeta maakonna planeerimiskomisjonile kinnitamiseks ette paneb.

§ 56. Maakonna planeerimiskomisjon waatab planeerimise kawa ühes ligipandub materiaali dega ja sissetulnud kaebustega läbi

kümne päewa jooksul, arwates kawa lätseamise päewast, aga mitte enne 4 päewa peale kawa lõpuliku esildust, ja a) kinnitab ta ettepanendub kujul, eht b) teeb selles tarwilikud wähemad muudatused, eht b) jaabab tagasi uuesti kokkuseadmiseks.

Märkus. Kawa kinnituse päew antakse awalikult koha peal teada ja komisjon kuulab enne kinnitamist ära komisjoni ilmunute asjast huvitatute suusõnalised seletused sisseantud kirjallike kaebuste kohta.

§ 57. Maakonna planeerimiskomisjoni moodustawad:

- 1) riigimaade ülem eht tema abi
- 2) maakonna metsaülem;
- 3) maakonnawalitsuse esitaja,
- 4) kohtu liige kohaliku rahukogu määramisel,
- 5) maakonna maamõdja ja
- 6) wallandukogu liige wallast, kuhu kuulub torralduse all olev maa.

§ 58. Maakonna planeerimiskomisjoni kutsub tarbeforral ka kokku riigimaade ülem eht tema abi ja on ühtlasi komisjoni esimees. Komisjon on otsusewõimuline, kui temast osa wõtawad neli liiget, sellede seas puududa ei tohi esimees, maakonna maamõdja ja maakonna metsaülem. Otsused tehakse lihtsa häälteenamusega. Häälte pooleksminemisel otsustab enamuse esimehe hääl.

Märkus I. Komisjonil on digus kawa kokkuseadjalt maamõdjal seletust nõuda arutusel olevate kawade ja neisse puutuwate küsimuste kohta.

Märkus II. Komisjon jaabab oma otsusest äratirja wallawalitsusele awalikult wäljapanemiseks. Päewa, mil otsus wallamajas awalikult wälja pandub, teatab wallawalitsus wiibimata maakonna planeerimiskomisjonile.

§ 59. Maakonna planeerimiskomisjoni otsuse peale wõib kaebada planeerimise peakomisjonile kahe nädala jooksul, arwates, päewast mil maakonna komisjoni otsus awalikult wallamajas wälja pandi.

Märkus. Kaebused planeerimise peakomisjonile antakse maakonna planeerimiskomisjoni kaudu.

§ 60. Lõpulist kinnitamiseks jaabab maakonna planeerimiskomisjon planeerimise kawa ühes juurekuuluma materiaali ühe nädala jooksul, arwates kaebuste sisseandmise tähtaja lõpust, planeerimiskomisjonile.

§ 61. Planeerimise peakomisjon asub põllutöministeeriumi peawalitsuse juures. Planeerimise peakomisjoni moodustawad:

- 1) põllutöministri poolt määratud esimees eht tema abi,

2) maakorralduse peawalitsuse ülem eht tema abi,

3) maamõõdu ja hindamise walitsuse esitaja ja

4) metsade peawalitsuse esitaja.

§ 62. Planeerimise peakommissjon astub kokku esimehe kutsel tarwidust mõõda ja on otsuswõimuline esimehe eht tema abi, hindamise- ja maamõõdu walitsuse esitaja ja weel ühe liikme osawõtmisel.

Määrus riigistatud soomaade kasutamise kohta põllumajanduslikul otstarbel, W. W. poolt 27. juulil 1921 vastu wõetud („R. L.“ nr. 65 — 1921. a.)

1. Põllumajanduslikult kasutatawa maapinna suurendamiseks maaparanduse teel wõib põllutööministeerium riigimaade tagawarast soostunud, soo- ja rabamaid pitaajalisele rendile anda üksikutele isikutele ja ühiskondlikkudele asutustele.

2. Üksikule isikule wäljarenditud maapinna suurus ei wõi üle 250 hektari ulatada, kuna ühikustele ja ühiskondlikkudele asutustele wäljarenditawa maapinna suuruse igal üksikul juhtumisel põllutööministeerium kindlaks määrab.

3. Rendiaja pikkus wõib olla üksiku isiku kohta kunni 50 aastani, kusjuures põllutööministeeriumil õigus jääb rentnike rendimaksust kunni 30 aasta jooksul wabastada, arwesse wõttes seisukohta ja maaparanduse tasuwuse wõimalusi. Parandatud maade müümisel eht põlisele wõi ajutisele rendile andmisel on rentnikul eesõigus

4. Rendilepingu lõpul langewad mellowatsoonid tasuta riigi kasuks.

5. Rendi tingimised määrab kindlaks põllutööministeerium.

Wäljawõtte määrusest kaupade wäljaweo tollimaksude kohta.

(„R. L.“ nr. 65—1921. a.)

Wabariigi Walitsuse poolt 3. jaanuaril 1921 a. wastu wõetud seaduse põhjal tollide ja teiste fiiside ja uäljaweo maksude asjus (seadus nr. 32, „R. L.“ nr. 4—1921. a.) muudetakse ja täiendatakse 26. mail 1921. a. maksma pandub määrab wäljaweetawate kaupade kohta („R. L.“ nr. 44—1921. a.) järgmiselt:

§ 1., punkt 1-b. Popsid ja paberipuud kunni 14 jalga pikad ja kunni 8 tolli läbimõõdus: aa) kuuse puust, kub. jala pealt makssta 7 marla ja bb) männa puust, kub. jala pealt — 5 marla.

§ 1. punkt 4. Kase puust plangid ja lauad, kub. jala pealt 25 marla.

Märkus: Käesolewas § kõrgeandatud normid astuwad jõusse ühe kuu jooksul peale „Riigi Teatajas“ ilmumist.

§ 1., punkt 10. Tikutraat ilma maksuta.

See määrus hakkab maksma 1. augustist 1921. a.

Metsade Peawalitsuse ringkirjad.

24. juunil 1921 a. nr. 19948/75.

Metsade Peawalitsus palub teatada:

1) misugustes wahtkondades ja kui kaugel raudteest on männa palksid, mis 9 tolli ja jämedamad, metsa jäänud. Nende arw ja fortimendid 16 jala ja enam pikkusest peale ja misuguse ülemääraga pikkuses walmistatud,

2) kas on teada metstonna piirides wõi läheduses wilunud liipretahujaid, kes endise Wene laiarööpalise raudtee spaalid, kui ka wäljamaa liipreid tahuda ostarwad,

3) kas raiumiseks määratud 1921. aasta lankides on männa puid, mis liipriteks tõlbarwad, j. o. rinna kõrguses 14 tolli ja jämedama läbimõõduga ja umbes kui palju misuguseid puid on olemas.

28. juulil 1921. a. nr. 22618/78.

Kirjawahetusest, mis metsade põlemise asjus metšafülemate poolt Peawalitsusse saadetakse, on näha, et juurdlusti wõga hooletult ja segaselt toimetatakse, mille läbi walitsus suuremaid kahjutasu nõudmisi põlemise eest on pidanud kaotama.

Tihti peale saadetakse protokollid, millel distus ainult metšawahi arwamise peale rajatakse, et tuli oma alguse on saanud, tema arwamise järele, läbisõitwa raudtee wedurist ja ei kasutagi asja rohkem selgitada.

Silmas pidades, et kohus oma otsust ei raja mitte arwamiste peale, waid selleks olgu faktid ja kindlad andmed, sellepärast paneb Peawalitsus metšafülematele ette metšapõlemiste juhtumiste juurdlusti tule alguse üle kiires korras toimetada ja süüdlase selgeks tegemiseks kõik wõimalused ära tarwitada, selleks tuleb üle kuulata ümbruskonna elanikud ja igat teist, kes mingit asja kohta tõendada teab. Juhtumisel, kui näha on, et tuli raudtee alla wõerandatud maaribast on hakanud ja metsa üle on läinud, tuleb tunnistajate abil seda selgeks teha.

30. juulil 1921. a. nr. 22803/80.

Ajatirjanduses ja Riigikoju komisjonides, eelarwe läbiwaatamise puhul, on itta toonitatud asjaolu, et riigimetsadest tarwitatu materjaali saamine liiga raskest on ja metšatükid nii suured wälja aetakse, et kohalikkudel elanikkudel, kes metsa oma majapidamise jaoks tahawad osta, nende tükide ostmise üle jõu käib, kusjuures tükid, mis kohalikkudele elanikkudele määratud, metšakauplejate kätte lähewad. Ka asunikkudele ehitusmaterjaalide andmisega wiivitawad metšafülemad, nii et uute hoonete ehitamine selle tagajärjel wälja plaaneeritud ja asunikkudele kätteantud kruntide peale wõimata on.

Metsade Peawalitsus on korraldusi teinud, et asunikudele metsa wäljaandmiseks koha peal ei saaks mitte wiiritust ega takistust tehtud.

Wööbaläinud aastal, kus metsaülematel metsade kilewõtmisega weel tegemist oli, ei olnud wõimalik igal pool lantisiid õigets ajaks wälja ajada ja müügile pakkuda, kuid käesolewal aastal ei tohiks metsaülemate poolt kohalikkudele elanikkudele ja asunikudele õigel ajal metsa andmiseks mitte enam wiiritust tulla, sest et selleks neid põhjusti, mis minewal aastal olid, enam olemas ei ole ja metsahindamine pidi Peawalitsusele ettepanema juba 1. augustiks.

Silmas pidades, et surnud metsa müümine igatord ja igal ajal metsaülemal wõimalik on, peab metsaülem nende materjaalide ja selle metsa müümist, mis on ära tähendatud ajut. juhatuskirja §§ 10. ja 29 iseseiswalt toimetama ja ei ole tarwis metsaülematele mitte enam seletust anda, et igal juhtumisel tuleb nõudmisi nende puude ja materjaalide müügi kohta rahuldada.

Kui metsaülem wõi metsnik rahwale seletab, nagu see tõesti sündinud on, et mahatullunuid puud ei tohi tema mitte müüa, sest suwel olla metsaraiumine Peawalitsuse poolt keelatud, siis peab Metsade Peawalitsus konstaterima, et sarnastel juhtumistel tegemist on sooviga wahetorda rahwaga sihilikult terawaks ajada ja sellepärast ei wõi ta niisuguseid ametnikka teenistuses sallida.

On märgata, et paljud metsaülemad ei tunne neid juhatuskirju ja ringkirju, mis Peawalitsuse poolt on wälja saadetud, sest tihti pööravad metsaülemad Peawalitsuse poole küsimusega, millede peale ajutine juhatuskiri kindlasti ja selgesti wastust annab.

Õigigi nimetatud wäärnähtuste ärahoidmiseks teeb Metsade Peawalitsus Wabariigi metsaülematele kohuseks:

1) Asunikudele metsa müümist korraldada wäljaantud juhtnõrde järele ja selles mitte wiiritust ega takistust teha

2) Kohalikkudele elanikkudele müümiseks määratud metsatükid, mis maapinna suuruse järele müümiseks määratud, wälkete tükkidena (0,10 tiinust peale) wälja ajada, suuremate tükkide peal müümist puude wiisi, mis enne nummerdatud peawad saama, korraldada eht materjaali arwu järele, antud juhtnõrde järele.

3) Kui mõnel juhtumisel wõimata on kodanikkude soowi täita, siis tuleb kodanikkudele ära seletada, mispärast soowi täita wõimalik ei ole, aga mitte neid Peawalitsusesse juhutada, nagu see tihti paratu sünnib, sest Peawalitsusel ei ole kohalikud asjaolud mitte teada ja ilma metsaülema käest küsimata otsust teha ei saa.

Palju lihtsam on, kui metsaülem palwe, mille osustamine tema wõimupiirist üle käib, wastu wõtab ja Peawalitsusele, omalt poolt seletust ja arwamist juurde lisades, ette paneb, mille

läbi kirjawahetust palju wähenbada ja aega wõita wõib.

Metsade Peawalitsuse Ülema päewakäud.

5 juulil 1921. a. — nr. 25.

Kob. Gustaw Tamm'e määran Craftwore metstkonna metsaülema IV. järgu kantsleiametnikuks 1. juulist s.a. arwates.

Täienduseks M. P. ülema käsule 17. juunist nr 21 all, lugeb M. P. Metsaasjanduse osakonna juhataja koh. täitjat Ludwig Schulbach'i määratuks teenistusesse mitte Triigi, waid Pitawere metstkonda I. järgu abimetssaülemaks.

Kob. Karl Läll'i määran Põrkuni metstkonna metsaülema kantslei asjaajajaks 1. maist s. a. arwates.

Koorküla metstkonna II. järgu abimetssaülema Karl Siimon'i miin üle teenistusesse Kärü metstkonda 15. maist s.a. arwates.

Kärü metstkonna metsaüle makantsleiametniku õpilase Wnna Hermann'i wabastan ametist 1. juulist s. a. arwates.

Kastre metstkonna III. järgu kantsleiametniku Eduard Waldson'i wabastan ametist sõjawäeteenistusesse astumise puhul 20. juunist s. a. arwates.

13. juulil 1921 a. — nr. 26.

Põllutöministri käsu põhjal 8. juulist s. a. nr. 76, § 1 määratakse kob. Leo Mägi Wiljandi maakonna metsaülema abikohuste täitjaks, arwates 1. juulist s. a.

Põllutöministri käsu põhjal 8. juulist s. a. nr. 76, § 2 määratakse Jõhwi metstkonna I järgu abimetssaülem Wassili Saks uuesti awatud Loobu metstkonna II. järgu metsaülemaks, arwates 21. juunist s. a.

Põllutöministri käsu põhjal 8. juulist s. a. nr. 76, § 3 määratakse Sangaste metstkonna I. järgu abimetssaülem Aleksan-

der Willmann Tartu maakonna metsa-
ülema abiks, arwates 1. juunist f. a.

15. juulil 1921 a. — nr. 27.

Kod. Erwin Engel'i määrän Metsjabe
Peawalitfufe Metsakorralduse osakonna
nooremaks takfaatoriks 13. juulist f. a.
arwates.

Bagari metskonna metsaülema III. j.
kantseleiametniku Richard Reisberg'i mää-
ran sama metskonna metsaülema kantselei
asjaajajaks 1. maist f. a. arwates.

Räesla metskonna metsaülema kantse-
lei asjaajaja kohuste täitja Herman Gra-
povitski määrän sama metskonna metsa-
ülema kantselei asjaajajaks 1. juulist f.
a. arwates.

Kod. Johannes Leibach'i määrän Koela
metskonna metsaülema kantselei ametni-
kuts-õpilaseks 15. juunist f. a. arwates.

Kod. Albert Lilli määrän Orava
metskonna metsaülema IV. järgu kantselei-
ametnikuks 15. juulist f. a. arwates.

Kod. Hugo Astol'i määrän Rakvere
metskonna metsaülema III. järgu kantse-
leiametnikuks 1. juunist f. a. arwates.

Sangaste metskonna metsaülema kant-
selei asjaajaja Alfred Masing'i wabastan

ametist tema enese soovil 15. juulist f.a.
arwates.

22. juulil 1921. a. — nr. 28.

Kod. Preeti Dhatas'e määrän Koeru mets-
konna Karinu saewesti II. järgu mafinistiks 16.
maist f. a. arwates.

Büssi metskonna III. järgu kantseleiametniku
Jaak Pappstel'i määrän sama metskonna kantselei
asjaajajaks 1. maist f. a. arwates.

Tarwastu metskonna metsaülema III. järgu
kantseleiametniku Anna Mõtus'e määrän sama
metskonna kantselei asjaajajaks 15. juulist f. a.
arwates.

Kod. Juuli Jürmann'i määrän Aimala mets-
konna metsaülema kantseleiametnikuku õpilaseks
1. juulist f. a. arwates.

Kod. Natalie Blumberg'i määrän Lääne
maakonna metsaülema IV. järgu kantseleiamet-
nikuks 17. juulist f. a. arwates.

Katte metskonna II. järgu abimetsaülema
Rudolf Treulmann'i miin üle teenistusesse uuesti
awatud Pääswere metskonda 1. maist f. a. arwates.

Metsjabe Peawalitfufe Metsakorralduse osa-
konna noorema maamõdija Anatoli Teodorow'i
wabastan ametist määratud töökohast omawolli-
lise lahkumise pärast 15. juulist f. a. arwates.

Põllutöministri käsu põhjal 1. augustist f.
a. nr. 83, 8 määratakse kod. Adolf Anderson
Metsjabe Peawalitfufe kohtuasjade ajaja kohuste-
täitjaks, arwates 8. juulist f. a.

Kirjakast.

Metsaülemale: Otseloheste Matfude Pea-
walitfufe seletuse põhjal 2. aug. f. a. nr. 18704
läiwad wõlakohustused, mis asuutubel hoonete
ehitusmaterjaali müügi määruse 5 täitmiseks
(„R. T.“ nr. 151/152—20) antakse, tempel-
maksu alla üleüldisel alusel tariifi nr. 27/18
järel („R. T.“ nr. 71/72—20), f. o. $\frac{2}{10}$ %
juuruses, wõlajummaist arwates, sest seadust
niifuguste wõlakohustuste tempelmaksust wabas-
tamise kohta ei leidu.

R. P.: Lihtsa plaanimeetri kirjeldus jätab
teoreetilise külje tumedaks ja selle tõttu on raske
praktilis seda teostada. Palume pikemalt ja
selgemalt kirjeldada ja kui võimalik üks instru-
ment ja temaga tehtud proovitööd ligi saata,
mida toimetuse wälja maksab, kui nad wäga
liig kallid ei tule.

Wäljaandja: Eesti metsateenijate kutseliühisus.

Wastutaw toimetaja: Chr. Zeilop.
Tegew toimetaja: A. Neke.

Metsa oksjon

Enampakkumise teel saavad paljaks raiumiseks
müüdnud 23. septembril 1921. a. Haapsalu
metskonnalema kantsleis, Haapsalu linnas,
— — — S.-Põssi tän. nr. 12, — — —

Haapsalu metskonnast

54,73 tünnu, 66 tükkis, hinnatud 2.329.846 mrf.
Rigemaid teateid müügile tulevate tükkide kohta
annab kohalik metsaülem. Ostutingimisi võib
ka näha saada Metsade Peavalitsuses, Tallinas,
— Toomkiriku plats nr. 3. — — —

Metsade Peavalitsus.

ühisus „Pioneer” :: Import & Eksport

Tallinnas, Harju tänav 45. — Kõnetraat 8-26.

Masinarihmad
Kaatersaed
Kreissaed
Põiksaed

RIHMAÜHENDAJAD, aurukatlad, torud ja
pakkimise materjaal. KÄSITÖÖRIISTAD puu-
ja rauatööstuse jaoks. PÖLLUTÖÖRIISTAD,
masinad, kõiksugused naelad jne.

alati ladus ja tellimise peale.

Eesti Mehaanilise Puitööstuse Aktsiaselts

A. M. Luther

Tallinnas.

Äri: Vana Posti tänav nr. 9.

Pakub:

**büroomööblid,
elutoamööblid,
kantseleimööblid,
koolimööblid,
vineer-kartongisid,
vineer-kohvrid,
vineer-aktimappe,
vineer-käsitromlid,
vineer-tünne,
vineer-toolipõhju,
vineer-platesid,
vineer-labidaid j. n. e.**

**Kõnetraadid: Vabriku nr. 143.
Arisse nr. 616.**